

Domov>Sprožitev sodnega postopka>Pravna pomoč

Öigusabi

Litva

1 Millised kulud on seotud kohtumenetlusega ja kes peab need tavaliselt kandma?

Teisene õigusabi (*antrinė teisinė pagalba*) hõlmab kulusid, mille tasumisest taotleja on vabastatud, nimelt tsiviilkohtumenetluse kulud, põhiseadusliku menetluse kulud, haldusmenetluse kulud, haldusõigusrikkumisega seotud kohtukulude kulud, kriminaalasja raames esitatud tsiviilhagi arutamise seotud kulud, menetluses (sealhulgas apellatsioon- ja kassatsioonimenetluses, sõltumata sellest, kes neid algatab) kaitsmise ja esindamise kulud, täitemenetluse kulud, mis on sätestatud justiitsministri poolt kinnitatud otsuste täitmise juhendis, ning kulud, mis on seotud menetluskohustuslike koostamise, tõendite kogumise, tõlkimise ja esindamisega esialgses kohtuvälises vaidluste lahendamise menetluses, kui selline menetlus on sätestatud seaduses või kohtuotsuses. Reisikulud makstakse ka juhul, kui taotleja kohalolek on seaduses sätestatud või kohtu poolt tunnustatud korras kohustuslik.

Tsiviil- ja kaubandusajade valdkonna piiriülestes vaidlustes hõlmab riigi õigusabi järgmist:

suulise tõlke kulud;

tasuta õigusabi taotluse ja tõendavate dokumentide tõlkimise kulud;

kohtu või pädeva asutuse nõutud ja taotleja esitatud oluliste menetluskohustuslike dokumentide tõlkimise kulud;

reisikulud, mis hagejal tekivad, kui hageja kohtuasjaga seotud isikud peavad Leedu seaduste või kohtu korralduse kohaselt kohtusse ilmuma ja kohus otsustab, et ühegi muu vahendiga ei saa asjaomaseid isikuid kohut rahuldaval viisil ära kuulata.

Piiriülestes vaidlustes, kus taotleja alaline või peamine elukoht on Leedu Vabariigis, hõlmab riigi õigusabi kulusid, mis on seotud järgmisega:

Leedus antud tasuta õigusabi enne õigusabi taotluse esitamist teises Euroopa Liidu liikmesriigis, kus asja arutatakse või kohtuotsus täidetakse;

õigusabi taotluse ja seda tõendavate dokumentide tõlkimine.

Kui Teil on õigus saada täielikult riigi rahastatavat teisest õigusabi, ei pea Te neid kulusid kandma. Kui Teil on õigus saada vaid osalist tasuta õigusabi, peaksite ülejäänud kulud ise tasuma.

2 Mis täpselt on tasuta õigusabi?

Tasuta esmast õigusabi (*pirminė teisinė pagalba*), tasuta teisest õigusabi (*antrinė teisinė pagalba*) ja riigi tagatud kohtuvälise lepituse abi (*valstybės užtikrinama neteisminė mediacija*) antakse Leedu Vabariigi riigi õigusabi seaduses (*Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*) sätestatud korras.

Tasuta esmast õigusabi peaksite taotlema siis, kui Teil on vaja juriidilist teavet, õigusnõu, vormistada dokumente riigi- või munitsipaalasutustele esitamiseks, vajate abi vaidluste kohtuvälisel lahendamisel või kokkuleppe sõlmimisel. Esmase õigusabi osutajad koostavad ka vastastikusel kokkuleppel toimuva abielulahutuse avaldusi, abielulahutuslepinguid, kohtumääruse taotlusi, vastuväiteid võlausaldajate taotlustele, taotlusi kohtu loa saamiseks kinnisvara müümiseks või hüpoteegiga koormamiseks, taotlusi kohtu loa saamiseks pärandi vastuvõtmiseks ning taotlusi kohtu eelneva loa saamiseks tehingute tegemiseks, mis on seotud piiratud teovõimega või piiratud teovõimega isiku varaga teatavas valdkonnas.

Esmane õigusabi on kättesaadav igas Leedu omavalitsuses.

Tasuta teisest õigusabi peaksite taotlema siis, kui Teil on vaja koostada menetluskohustuslike dokumente, Te vajate advokaadi kaitset või esindamist kohtumenetluses, sealhulgas täitemenetluses, esindamist vaidluse kohtuvälise lahendamise eelmenetluses, kui selline menetlus on nõutav seaduse või kohtuotsuse alusel, vabastust advokaaditasude, menetluskulude ja muude kulude maksimisest.

Kui soovite tsiviilvaidluse lahendamist kompromissiga, peaksite taotlema riigi tagatud kohtuvälise lepituse abi.

Otsuseid teisest õigusabi või riigi tagatud kohtuvälise lepituse kohta teeb riigi õigusabi teenistus (*Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba*).

Kogu teave riigi õigusabi kohta on kättesaadav **õigusabi teenuste infosüsteemi** (*Teisinės pagalbos paslaugų informacinės sistemos – TEISIS*) veebisaidil:

<https://teis.is.lt/external/home/main>.

3 Millistel tingimustel tasuta õigusabi antakse?

Tasuta esmast õigusabi antakse Leedu kodanikele, Euroopa Liidu liikmesriigi kodanikele, Leedus või mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis seaduslikult elavatele isikutele ning isikutele, kellel on õigus saada sellist abi rahvusvaheliste lepingute alusel, mille osaline Leedu on. Kõigil eespool loetletud isikutel on õigus saada tasuta ühetunnine konsultatsioon neid puudutavas küsimuses, olenemata nende majanduslikust olukorrast.

Esmase õigusabi osutajad annavad nõu vaidluse kohtuvälisel lahendamisel, teavet õigussüsteemi, seaduste ja muude õigusaktide kohta, aitavad koostada kokkulepet, täita vajadusel teisese õigusabi taotlust või koostada seadusega ette nähtud menetluskohustuslike dokumente. Tasuta esmast õigusabi andmisest keeldutakse, kui taotleja nõuded on ilmselgelt põhjendamatud; taotlejale on samas küsimuses juba põhjalikult nõu antud; on selge, et isikul on võimalik saada advokaadi nõu ilma riigi tagatud õigusabita; taotlus ei puuduta isiku enda õigusi ja õigustatud huve, välja arvatud seaduses sätestatud esindamise juhtudel; kuritarvitatakse riigi õigusabi või materiaalseid või menetluslikke õigusi.

Tasuta teisest õigusabi antakse samale isikute rühmale, kuid see sõltub isikliku (või perekonna) vara ja sissetulekute hindamisest.

Teisest õigusabi võib anda isikutele, kelle isiklik (või perekonna) vara ja isiklik aastane sissetulek viimase 12 kuu jooksul ei ületa normatiivset taset, mille Leedu valitsus on tasuta õigusabi saamiseks kehtestanud. Tuleb märkida, et tasuta teisest õigusabi taotlevad isikud peavad esitama andmed oma vallasvara ja kinnisvara ning abikaasa vallas- ja kinnisvara kohta.

Sõltumata isiklikust (või perekonna) varast või isiklikust aastasissetulekust võib tasuta õigusabi anda näiteks järgmistele isikutele: kuriteoohvrid;

sotsiaalkindlustushüvitiste saajad; isikud, kellel on raske puue või kes on tunnustatud töövõimetuks või kes on jõudnud pensioniikka ja kellele on seaduses sätestatud korras kehtestatud märkimisväärsete erivajaduste tase, ja muud riigi õigusabi seaduse artiklis 12 loetletud isikud.

Tasuta teisese õigusabi andmisest keeldutakse, kui taotleja nõuded on ilmselgelt põhjendamatud; esindamine ei ole selles kohtuasjas põhjendatud; taotleja väidab, et on kandnud seoses laimamisega mittemateriaalset kahju, kuid materiaalselt kahju ei ole tekkinud; taotlus on seotud nõudega, mis tuleneb otseselt taotleja äritegevusest või tegutsemisest füüsilisest isikust ettevõtjana; taotlejal on võimalik saada vajalikke õigusteenuid ilma riigi õigusabi kasutamata; taotlus ei ole seotud taotleja enda õiguste rikkumisega, välja arvatud seaduses sätestatud esindamise juhtudel; nõue, mille puhul teisest õigusabi taotletakse, anti taotlejale üle eesmärgiga saada riigi õigusabi; taotleja kuritarvitab riigi õigusabi või oma materiaalseid või menetluslikke õigusi; taotleja keeldub tasumast

osa teise õigusabi kindlaksmääratud kuludest; nõude sisuline läbivaatamine näitab, et võimalikud teise tasuta õigusabi kulud ületaksid rahalise nõude suurus (rahalised huvid); taotlejale anti teises kohtuasjas teisest õigusabi, kuid ta keeldus määratud tähtajaks tasumast teise õigusabi kindlaksmääratud kulusid või osa neist.

Riigi tagatud kohtuväline vahendamine võib toimuda, kui vähemalt ühel vaidluspoolel on õigus saada teisest õigusabi.

Piiriüleste vaidluste puhul, kui teises Euroopa Liidu liikmesriigis seaduslikult elava füüsilise isiku isiklik (või perekonna) vara ja isiklik sissetulek ületab valitsuse kehtestatud normatiivset taset, kuid ta näitab, et ta ei ole võimeline kandma menetluskulusid, peab riigi õigusabi talitus kindlaks tegema, kas kõnealune isik on võimeline kandma menetluskulusid, võttes arvesse elamiskulusid teises liikmesriigis, kus on tema alaline või peamine elukoht, ning võib otsustada anda teisest õigusabi. Sellisel juhul hinnatakse, kas taotlejal on õigus saada õigusabi, arvestades tema isiklikku (või perekonna) vara ja isiklikku sissetulekut, vastavalt selle koha õigusaktidele, kus on tema alaline või peamine elukoht.

4 Kas tasuta õigusabi antakse kõikide menetlusliikide korral?

Jah, v.a piiriüleste vaidluste korral. Piiriüleste vaidluste korral antakse riigi tagatud õigusabi tsiviil- ja kaubandusajades.

5 Kas eriolukordade jaoks on olemas erikord?

Jah. Kui kaitsja või volitatud esindaja kohalolek on kriminaalmenetluses kohustuslik, määrab teisest õigusabi osutava advokaadi kohtueelse uurimise ametnik, prokurör või asja arutav kohus.

6 Kust saada tasuta õigusabi taotluse vorm?

Teise õigusabi taotluse vorm koos lisadokumentidega ja riigi tagatud kohtuvälise vahendamise taotluse vorm koos lisadokumentidega on kättesaadav riigi õigusabi veebisaidil: <https://vgtpt.lrv.lt/en/links/requests>

Piiriüleste vaidluste puhul on esitatava taotluse vorm leitav [e-õiguskeskkonna portaalis](#).

7 Millised dokumendid tuleb esitada koos tasuta õigusabi taotluse vormiga?

Esitatavad dokumendid leiate riigi tagatud õigusabi veebisaidilt: <https://vgtpt.lrv.lt/en/links/requests>

Piiriüleste vaidluste puhul:

Tasuta õigusabi taotluse vorm (mille peab olema allkirjastanud tasuta õigusabi taotlev isik või tema volitatud esindaja, kes peab esitama volitust tõendava dokumendi).

Isikut tõendav dokument: pass, isikutunnistus, Leedu / Euroopa Liidu liikmesriigi alaline või tähtajaline elamisluba.

Nõuet tõendavad dokumendid (nt Teie asjas juba tehtud kohtulahendid, leping, kui Teie nõuded on seotud lepingu täitmisega jne).

Teie elukohariigi pädeva asutuse väljastatud tõend (või tunnistus), mis kinnitab, et Teil on õigus saada oma riigis tasuta õigusabi vastavalt selle riigi seadustele.

8 Kuhu esitada tasuta õigusabi taotlus?

Riigi õigusabi talitus:

Odminių g. 3, 01122 Vilnius

Tel: 8 700 00 211

Faks: 8 700 35 004

E-post: teisinepagalba@vgtpt.lt

9 Kuidas ma saan teada, kas mul on õigus saada tasuta õigusabi?

Esitage taotlus riigi õigusabi talitusele.

10 Kuidas peaksin toimima, kui mul on õigus saada tasuta õigusabi?

Esitage taotlus koos vajalike dokumentidega riigi õigusabi talitusele.

11 Kes valib mulle advokaadi, kui mul on õigus saada tasuta õigusabi?

Riigi õigusabi talitus.

12 Kas tasuta õigusabi hõlmab kõiki menetluskulusid?

Kui Teile antakse õigusabi täielikult (100%) riigi kulul, olete advokaaditasude ja kohtukulude tasumisest vabastatud. Kui Teile antakse õigusabi riigi kulul, jääb Teie tasuda ülejäänud osa advokaaditasudest ja kohtukuludest. Tuleb märkida, et vaidluse teise poole kantud kohtukulude tasumisest vabastust ei ole, seega kui isik algatab kohtumenetluse ja kohus jätab hagi rahuldamata, võib kohus jätta vaidluse teise poole kohtukulud selle isiku kanda. Sellistel juhtudel ei vabasta riik Teid teise poole kohtukulude tasumisest.

13 Kes kannab muud kulud, kui mul on õigus saada ainult piiratud õigusabi?

Kulud kannab osalist tasuta õigusabi saav isik.

14 Kas tasuta õigusabi hõlmab ka apellatsioonkaebusi?

Jah, apellatsioonkaebuse ettevalmistamiseks ja esindamiseks apellatsioonikohtus on võimalik saada ka teisest õigusabi. Tuleb märkida, et kui teisest õigusabi anti esimeses astmes, tuleb esitada apellatsiooniprotsessis teise õigusabi taotlemiseks uus taotlus koos kõigi tasuta õigusabi saamiseks vajalike dokumentidega ning riigi tagatud õigusabi talitus hindab, kas Teil on õigus saada tasuta õigusabi apellatsioonimenetluses.

15 Kas tasuta õigusabi võidakse enne (või isegi tagasiulatuvalt pärast) menetluse lõppu tagasi võtta?

Jah, kui selgub, et isik, kellele tasuta õigusabi anti, varjas riigi õigusabi saamiseks teavet või esitas valeandmeid. Tasuta õigusabi andmise võib tühistada ka isiku enda soovil või kui selgub, et isik kasutab tasuta õigusabi vääralt, ei tee advokaadiga koostööd vms.

16 Kas ma võin tasuta õigusabi andmisest keeldumise vaidlustada?

Jah. Riigi õigusabi talituse tehtud otsuse võib edasi kaevata Leedu haldusvaidluste komisjoni (*Lietuvos administracinių ginčų komisija*) (Vilniaus g. 27, Vilnius) või Vilniuse regionaalsesse halduskohtusse (*Vilniaus apygardos administracinis teismas*) (Žygimantų g. 2, Vilnius) ühe kuu jooksul alates otsuse kättesaamisest.

17 Kas tasuta õigusabi taotlus peatab aegumistähtaja kulgemise?

Ei.

Viimati uuendatud: 23/02/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.